

LÂM QUANG ĐÔNG. 2005, Giới từ “cho” và “của” với vai nghĩa của một số tham thể trong cấu trúc nghĩa biểu hiện của câu với vị từ đa trị “mua”, *Tạp chí Khoa học ĐHQGHN*, số 4, tr. 56-63.

Trong cấu trúc nghĩa biểu hiện của câu với vị từ *mua* có 4 diễn tố gồm người mua, người bán, vật trao đổi và vật trung gian trao đổi (chẳng hạn như tiền). Về cơ bản, bốn tham thể này đảm nhiệm các vai lần lượt là Đích (Goal), Nguồn (Source), Đối thể 1 (Theme 1) và Đối thể 2 (Theme 2). Trong nhiều trường hợp, vai Nguồn không được đánh dấu bằng *của* mà lại được đánh dấu bằng *cho* - giới từ thường đánh dấu vai Đắc lợi thể (Beneficiary). Tuy nhiên, cũng có trường hợp xuất hiện vai Đắc lợi thể mà không phải là Nguồn. Vậy vai Đắc lợi thể này có tư cách gì, có phải là diễn tố hay chỉ là một chu tố? Tại sao có sự khác biệt trong việc sử dụng giới từ *cho* và *của* để đánh dấu các vai nghĩa của cùng một tham thể? Đây là hai vấn đề chính được tập trung khảo sát. Bài viết khẳng định lại sự kiêm nhiệm vai nghĩa của các tham thể là một hiện tượng phổ biến, và tùy theo từng góc độ nhìn nhận và phản ánh sự tình khác nhau mà vai này nổi bật hơn so với vai kia hoặc ngược lại, từ đó dẫn tới việc sử dụng các giới từ đánh dấu khác nhau (*cho* và *của*). Bài viết cũng khẳng định vấn đề vai nghĩa nào là diễn tố, vai nghĩa nào là chu tố phụ thuộc vào vị thế của nó đối với vị từ.

Lâm Quang Đông. 2005. “Cho” (for) and “của” (of/from) as thematic role markers of some participants in the semantic structure of sentences with the predicator “mua” (buy). *VNU Journal of Science*, No.4, pp. 56-63.

In the semantic structure of sentences with the predicator *mua* (buy) there are four actants, namely the buyer, the seller, the thing bought and the medium of transaction (e.g. money). These four actants primarily assume the thematic roles of Goal, Source, Theme 1 and Theme 2, respectively. In a number of cases, the Source is not marked by *của* (of/from) but by *cho* (for), a Beneficiary marker; meanwhile, there are cases when a Beneficiary appears, marked by *cho*, but it is not primarily the Source. Such a Beneficiary is an actant or merely a circumstant? Why is there such a difference in the uses of *cho* and *của* to mark different roles of the same participant? These two questions are addressed in the paper, which re-confirms the common fact that a participant is able to simultaneously assume various thematic roles, but which role can be more prominent than the other(s) depends on the speaker’s perception and his/her preferred representation of the event. That leads to the different uses of *cho* and *của* as role markers. Also, the paper concludes that whether a participant is an actant or circumstant is determined by the predicator itself.

(Please note that our term *participant* is intended to be inclusive of both *actant* and *circumstant* – the two terms interpreted as equivalents to Frawley’s *participant* and *non-participant*).